

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Z HISTORII

Szkoła Podstawowa im. gen. Tadeusza Kościuszki w Zieleniu

na podstawie Statutu Szkoły, rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

OGÓLNE ZASADY OCENIANIA UCZNIÓW

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności oraz jego poziomu w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania, opracowanych zgodnie z nią.

2. Nauczyciel:

- 1) informuje ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych oraz o postępach w tym zakresie;
- 2) udziela uczniowi pomocy w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- 3) motywuje ucznia do dalszych postępów w nauce;
- 4) dostarcza rodzicom informacji o postępach, trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia.

1. Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów o:

- 1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z historii, wynikających z realizowanego programu nauczania;
- 2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- 3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej.

2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów). Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniowie otrzymują do wglądu na lekcji, w czasie której następuje omówienie pracy. Prace są przechowywane w sekretariacie szkoły.

3. Na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom (prawnym opiekunom).

4. Nauczyciel jest obowiązany dostosować metody pracy i wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia (np. częste utrwalanie wiadomości, odpytywanie z mniejszej ilości wiadomości, wydłużenie czasu pisania sprawdzianów, prostsze prace praktyczne i wytwórcze, łagodniejsza skala ocen).

FORMY I CZĘSTOTLIWOŚĆ OCENIANIA

1. Ocenie podlegają: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe, ćwiczenia praktyczne, praca ucznia na lekcji, prace dodatkowe oraz szczególne osiągnięcia.

1) praca klasowa (waga – 5) jest przeprowadzana w formie pisemnej, a jej celem jest sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia z zakresu danego działu lub większej partii materiału:

- a) pracę klasową planuje się na zakończenie każdego działu;
- b) uczeń jest informowany o planowanej pracy klasowej z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem;
- c) przed każdą pracą klasową nauczyciel podaje jej zakres programowy;
- d) każdą pracę klasową poprzedza lekcja powtórzeniowa, podczas której nauczyciel zwraca uwagę uczniów na najważniejsze zagadnienia z danego działu;
- e) praca klasowa umożliwia sprawdzenie wiadomości i umiejętności na wszystkich poziomach wymagań edukacyjnych – od koniecznego do wykraczającego.

2) sprawdzian (waga – 3) jest przeprowadzany w formie pisemnej, a jej celem jest sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia z zakresu większego niż 3 ostatnie lekcje:

- a) uczeń jest informowany o planowanym sprawdzianie na lekcji go poprzedzającej;
- b) nauczyciel zwraca uwagę uczniów na najważniejsze zagadnienia z danego materiału;
- c) sprawdzian umożliwia ocenę wiadomości i umiejętności na wszystkich poziomach wymagań edukacyjnych – od koniecznego do wykraczającego.

3) kartkówka i odpowiedź ustna (waga – 2), których celem jest sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia z zakresu programowego 3 ostatnich jednostek lekcyjnych:

- a) nauczyciel nie ma obowiązku uprzedzania uczniów o terminie i zakresie programowym kartkówki oraz odpowiedzi;
- b) kartkówka jest tak skonstruowana, by uczeń mógł wykonać wszystkie polecenia w czasie nie dłuższym niż 20 minut.

4) praca z mapą i tekstem źródłowym (waga – 2 lub 3) jest praktyczną formą sprawdzenia stopnia opanowania przez ucznia umiejętności korzystania z mapy i źródeł historycznych, formułowania wniosków. Przy ocenie jest dokładność i staranność wykonywanego zadania, czytanie ze zrozumieniem wszelkiego rodzaju źródeł informacji, formułowanie wniosków, współpraca w grupie.

5) praca domowa (waga – 1) jest pisemną lub ustną formą ćwiczenia umiejętności i utrwalania wiadomości zdobytych przez ucznia podczas lekcji:

- a) pisemną pracę domową uczeń wykonuje w zeszycie lub karcie ćwiczeń lub w formie zleconej przez nauczyciela;
- b) uczeń, który nie odrobił zadania domowego otrzymuje ocenę niedostateczną;
- c) błędnie wykonana praca domowa jest sygnałem dla nauczyciela, mówiącym o konieczności wprowadzenia dodatkowych ćwiczeń utrwalających umiejętności;
- d) przy wystawianiu oceny za pracę domową nauczyciel bierze pod uwagę samodzielność i poprawność wykonania.

2. Częstotliwość oceniania:

- 1) na bieżąco (po wykonaniu określonej pracy, odpowiedzi ustnej, rozwiązane zadania);
- 2) po zrealizowaniu jednostki tematycznej (odpowiedź, zadanie domowe, kartkówka);
- 3) po zrealizowaniu kilku połączonych logicznie jednostek tematycznych (sprawdzian);
- 4) po realizacji działu programowego (praca klasowa);
- 5) na koniec półrocza i roku szkolnego.

3. Skala ocen na kartkówkach, sprawdzianach i pracach klasowych:

stopień	liczba punktów [%]
celujący	95 – 100
bardzo dobry	85 – 94
dobry	70 – 84
dostateczny	55 – 69
dopuszczający	35 – 54
niedostateczny	0 – 34

4. Nauczyciel umawia się z uczniami na pracę klasową najpóźniej na tydzień przed jej realizacją, przestrzegając zasady, że uczeń w ciągu dnia może pisać tylko jedną pracę klasową, a w ciągu tygodnia maksymalnie trzy prace klasowe. Przewidywany termin pracy klasowej zapisuje w terminarzu dziennika elektronicznym i informuje uczniów ustnie.

5. Prace klasowe powinny być ocenione w ciągu dwóch tygodni, a sprawdziany i kartkówki w ciągu tygodnia.
6. Uczeń nieobecny na pracy klasowej i sprawdzianie jest zobowiązany do ich napisania w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, najpóźniej dwa tygodnie po powrocie ucznia do szkoły.
7. Uczeń ma możliwość poprawy oceny z pracy klasowej, sprawdzianu i kartkówki w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, najpóźniej dwa tygodnie od otrzymania do wglądu przez ucznia sprawdzonej pracy.
8. Przeprowadzenie pomiaru osiągnięć uczniów obejmujących wiadomości i umiejętności z półrocza lub roku szkolnego dokonuje się nie później niż dwa tygodnie przed jego końcem.
9. Stopień bieżący powinien być uzupełniony oceną słowną tj. wskazaniem osiągnięć (co uczeń umie) i niedociągnięć (czego nie potrafi) oraz sposobem uzupełniania braków.
10. Stopień półroczny i roczny wynika ze średniej ważonej stopni częściowych (średnia do 0,7 włącznie zaokrąglana jest w dół, a powyżej 0,7 w górę).
11. Ustalając stopień roczny, uwzględnia się stopień półroczny.
12. Każdy uczeń ma prawo być nieprzygotowany do zajęć lekcyjnych:
  - 1) po dłuższej przerwie, chorobie;
  - 2) z ważnych przyczyn losowych.
13. W czasie zagrożenia (np. epidemiologicznego), gdy podstawa programowa będzie realizowana za pomocą zdalnego nauczania ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia będzie polegało na monitorowaniu jego wytworów pracy poprzez:
  - 1) zdjęcia lub filmiki z wykonanych zadań,
  - 2) rozmowy telefoniczne, wideokonferencje,
  - 3) komunikację za pomocą dostępnych komunikatorów np. Messenger, WhatsApp,
  - 4) karty pracy, notatki, testy, kartkówki, sprawdziany odesłane przez pocztę elektroniczną, sprawdziany online.
14. Skala ocen oraz kryteria oceniania podczas nauczania zdalnego, są zgodne z obowiązującym Ocenianiem Wewnątrzszkolnym.
15. Wymagania na poszczególne stopnie w każdej klasie stanowią załącznik do niniejszych PZO.

ZASADY UZUPEŁNIANIA BRAKÓW I POPRAWIANIA OCEN

1. Uczeń może poprawić ocenę z kartkówki, sprawdzianu i pracy klasowej oraz pracy wytwórczej.
2. Oceny poprawiane są na dodatkowych zajęciach w formie pisemnej, ustnie lub praktycznie w terminie do dwóch tygodni po omówieniu i wystawieniu ocen.

3. Ocena poprawiona jest wystawiana zgodnie z wagą kartkówki, sprawdzianu, pracy klasowej, lub pracy wytwórczej a ocena poprawiona uzyskuje wagę 1.

SPOSOBY INFORMOWANIA RODZICÓW O POSTĘPACH ICH DZIECI W NAUCE

1. Na prośbę rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel ustalający stopień powinien go uzasadnić.
2. Informowanie rodziców (prawnych opiekunów) o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia odbywa się podczas zebrań rodziców (kartki z ocenami), organizowanych przez szkołę oraz wpisów w dzienniku elektronicznym.
3. W razie potrzeby, nauczyciel prosi o kontakt rodzica (prawnego opiekuna) lub odwrotnie. Spotkanie powinno nastąpić w dogodnym terminie dla rodzica (prawnego opiekuna) i nauczyciela, nie później jednak niż tydzień po informacji.
4. Na tydzień przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel jest zobowiązany poinformować ucznia o przewidywanym dla niego stopniu śródrocznym lub rocznym z matematyki. Informację tę zapisuje w dzienniku elektronicznym.
5. O przewidywanym dla ucznia śródrocznym lub rocznym stopniu niedostatecznym, nauczyciel informuje wychowawcę ucznia, a ten pisemnie informuje jego rodziców (prawnych opiekunów), na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej.

KLASYFIKACJA ROCZNA I ŚRÓDROCZNA, EGZAMIN KLASYFIKACYJNY I POPRAWKOWY ORAZ PROCEDURY ODWOŁAWCZE OD OCENY

1. Klasyfikacja śródroczna i roczna przebiega z zasadami zawartymi w WZO opisanych w Statucie Szkoły.
2. Egzamin klasyfikacyjny i poprawkowy jest przeprowadzany zgodnie z zasadami opisanych w WZO.
3. W przypadku stwierdzenia, że roczna ocena klasyfikacyjna została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu jej ustalania, uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły zgodnie z zasadami opisanych w WZO.
4. W okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły, egzaminy klasyfikacyjne, poprawkowe, sprawdziany wiadomości i umiejętności mogą być przeprowadzane zdalnie za pomocą narzędzi do e-learningu.

Beata Goleń

Wymagania na poszczególne oceny

w klasie VII szkoły podstawowej

do programu nauczania historii PODRÓŻE W CZASIE

Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna: – daty: 1814–1815, 1815, – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego.</p>	<p>Uczeń zna: – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: naród, ruchy narodowe, – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego.</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1830, – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830).</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny powstania i cele Świątego Przymierza, – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830), – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim, – opisać przebieg rewolucji lipcowej.</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Klemensa von Metternicha.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: konserwatyzm, – cele istnienia tajnych związków.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w., – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie.</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 1848–1849.</p>	<p>Uczeń zna: – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Józefa Bema.</p>	<p>Uczeń zna: – datę: II 1848.</p>	<p>Uczeń potrafi:</p>

<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Wiosna Ludów.</p>	<p>wiedeńskiemu w czasie Wiosny Ludów.</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny, które doprowadziły do wystąpień w różnych krajach europejskich w 1848 i 1849 r.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg i skutki najważniejszych wystąpień w okresie Wiosny Ludów.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić dalekosiężne skutki najważniejszych wystąpień z okresu Wiosny Ludów.</p>	<p>– scharakteryzować wpływ Wiosny Ludów na sytuację polityczno-społeczną Europy.</p>
<p>Uczeń zna: – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata”, – wyjaśnić, czym była maszyna parowa.</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1782.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza), – przyczyny rewolucji przemysłowej.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić czynniki, które zdecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej, – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1807, 1825, – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe, – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej.</p>	<p>Uczeń rozumie: – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu.</p> <p>Uczeń potrafi: – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych, – opisać warunki życia klasy robotniczej, – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych.</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie.</p>
<p>Uczeń zna: – datę: 1815, – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: germanizacja.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemie zabrane, autonomia.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego,</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1819, 1820, – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemianie, inteligencja, – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego).</p>	<p>Uczeń potrafi: – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona, – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r., – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego,</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego, – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej.</p>

<p>Uczeń potrafi: – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej, – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego.</p>	<p>– przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji, – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego.</p>	<p>– omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii, – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej.</p>	
<p>Uczeń zna: – daty: 29 XI 1830, – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, – cele walki powstańców.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1831, 1832.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Statut organiczny, – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej, – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania.</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Józefa Chłópskiego, Jana Skrzyneckiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: dyktator, Cytadela.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego.</p>	<p>Uczeń rozumie: – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk.</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania.</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym.</p>
<p>Uczeń zna: – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Wielka Emigracja,</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: wieszcz narodowy, epeja narodowa, polski mesjanizm, – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację uczestników powstania</p>	<p>Uczeń zna: – założenia programowe najważniejszych stronnictw Wielkiej Emigracji.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: amnestia, emisariusz, – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w.</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Wiktora Heltmana, Szymona Konarskiego, ks. Piotra Ściegiennego.</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny klęski organizacji spiskowych działających na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym.</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec związki między działalnością Wielkiej Emigracji a ruchem spiskowym w kraju, – ocenić działalność przedstawicieli Wielkiej Emigracji.</p>

<p>– przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym.</p>	<p>listopadowego po zakończeniu walk z Rosją, – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji.</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji, – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych, – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina.</p>	<p>– omówić działalność organizacji spiskowych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego.</p>	
<p>Uczeń zna: – datę: II 1846, – postać: Jakuba Szeli.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: rabacja, – przyczyny i charakter wystąpień chłopskich w Galicji w 1846 r.</p>	<p>Uczeń rozumie: – cele polityki zaborcy rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem Wiosny Ludów na ziemiach polskich.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego, – opisać przebieg rabacji galicyjskiej.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego, – przedstawić okoliczności wybuchu powstania krakowskiego, – przedstawić skutki powstania krakowskiego.</p>	<p>Uczeń rozumie: – przyczyny słabości wystąpień na ziemiach polskich w okresie Wiosny Ludów.</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864, – postać: Romualda Traugutta.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: branka.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego, – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji</p>	<p>Uczeń zna: – postać: cara Aleksandra II, – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych”.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie, – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1861–1862, – postać: Aleksandra Wielopolskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja moralna, dekret o uwłaszczeniu, – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1853–1856.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych, – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania.</p>	<p>Uczeń potrafi: – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim.</p>

patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego.		wybuchem powstania styczniowego, – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo.		
Uczeń zna: – daty: 1864 – ok. 1890, – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją. Uczeń rozumie: – pojęcie: rusyfikacja.	Uczeń zna: – daty: 1901–1902, – postać: Michała Drzymały, – przedstawicieli polskiego pozytywizmu, – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu. Uczeń rozumie: – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm. Uczeń potrafi: – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej.	Uczeń zna: – daty: 1871–1878, 1885, 1886, – postać: Ottona von Bismarcka. Uczeń rozumie: – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna. Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego, – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu.	Uczeń rozumie: – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze. Uczeń potrafi: – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim, – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus.	Uczeń rozumie: – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim.
Uczeń zna: – daty: 1861, 1871, – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka. Uczeń rozumie: – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne, – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871. Uczeń rozumie: – pojęcie: wyprawa tysiąca. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch, – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca	Uczeń zna: – daty: 1862, 1867, – postacie: Napoleona III, Wilhelma I. Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północniemiecki. Uczeń potrafi: – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim.	Uczeń rozumie: – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldi w procesie jednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec. Uczeń potrafi: – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.	Uczeń potrafi: – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec.

<ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego, – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego. 	<p>i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec.</p>			
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1861–1865, – postać: Abrahama Lincolna. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych, – wymienić przyczyny wojny secesyjnej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1860, 1861, – postać: Roberta Lee. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: federacja, abolicjonizm, – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa, – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1863, 1865. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: jankes, taktyka spalonej ziemi. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić sytuację niewolników w USA, – omówić przebieg wojny secesyjnej, – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Williama Shermana. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać skutki wojny secesyjnej, – omówić cele Ku Klux Klanu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie.
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: polityka „pośredniego panowania”. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Cecila Rhodes’a. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: gubernator, <i>sati</i>. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1881–1889. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: powstanie Mahdiego. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ramy chronologiczne wojen opiumowych, – przyczyny wojen opiumowych. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: opium, wojny opiumowe.

<p>Uczeń potrafi: – wymienić główne mocarstwa kolonialne, – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata, – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu.</p>	<p>Uczeń potrafi: – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w., – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.</p>	<p>wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań, – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej, – wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie.</p>	<p>– przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii, – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg wojen opiumowych.</p>
<p>Uczeń zna: – postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariats, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu, – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa, – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: związek zawodowy, – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy, – przedstawić poglądy Karola Marksa, – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: koncern, monopol, socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w., – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w., – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami.</p>	<p>Uczeń rozumie: – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników, – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego.</p>
<p>Uczeń zna: – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, – główne cele narodowej demokracji,</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa, – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy.</p>	<p>Uczeń zna: – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego.</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie: – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego.</p> <p>Uczeń potrafi:</p>

<p>– założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborem na przełomie XIX i XX w.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego.</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu w okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich, – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji.</p>	<p>– scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w., – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich, – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego.</p>	<p>– dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych.</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 22 I 1905, 1905–1907, – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: „krwawa niedziela”.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.</p>	<p>Uczeń zna: – postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: orientacja proaustriacka, orientacja prorosyjska.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji, – wyjaśnić, na czym polegał spór orientacyjny w społeczeństwie polskim w pierwszych latach XX w., – wskazać słabe strony obu orientacji.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1904–1905, – założenia programowe orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: bojówka, – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich, – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku, – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów.</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1882, 1907, 1914.</p> <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń,</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie,</p>	<p>Uczeń rozumie: – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga.</p>

<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa).</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników.</p>	<p>– pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.,</p>	<p>„zbrojny pokój”, plan Schlieffena, – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle”, – przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi, – opisać sytuację panującą na Bałkanach, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej, – scharakteryzować specyfikę działań wojennych.</p>	<p>– złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej, – z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny, – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny, – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej, – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej.</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917, – postać: Włodzimierza Lenina.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań</p>	<p>Uczeń zna: – daty: XI 1917 – III 1918, III 1918, – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików, – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1914, 1915, 1916.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Duma, ofensywa Brusilowa, zamach stanu, aneksja.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji, – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej, – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji,</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w., – opisać działalność Włodzimierza Lenina, – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim, – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejściu władzy w Rosji.</p>	<p>Uczeń rozumie: – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina.</p>

zbrojnych na froncie wschodnim.	Uczeń potrafi: – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu.	– opisać bezpośrednio następstwa rewolucji październikowej.		
Uczeń zna: – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, – okoliczności przystąpienia USA do wojny. Uczeń rozumie: – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną.	Uczeń zna: – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej. Uczeń rozumie: – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim, – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier.	Uczeń zna: – daty: 1916, 1918, 1918–1919. Uczeń rozumie: – pojęcia: alianci, dzika demobilizacja, pandemia. Uczeń potrafi: – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r., – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny, – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	Uczeń potrafi: – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych, – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej, – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny, – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej.	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych, – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu.
Uczeń zna: – datę: 5 XI 1916, – postać: Józefa Hallera, – postanowienia aktu 5 listopada. Uczeń rozumie: – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, akt 5 listopada, – znaczenie aktu 5 listopada dla umiędzynarodowienia sprawy polskiej.	Uczeń zna: – daty: VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918, – postać: Woodrowa Wilsona, – treść odezwo wydanych przez dowódcztwa wojsk państw zaborczych, – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej. Uczeń rozumie: – pojęcia: kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska.	Uczeń zna: – daty: 1915, 1916, VI 1917, 1917. Uczeń rozumie: – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna, – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej. Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: – pojęcie: Legion Puławski. Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej, – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	Uczeń potrafi: – ocenić wysiłek zbrojny Polaków, – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji.

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej, – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej, – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r. 		
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: I 1918, VI 1919, – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej, – wyjaśnić, czym był ład wersalski, – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej, – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1920, 1922, 1925, 1929, – postać: Davida Lloyd George’a, – cele istnienia i główne słabości Ligi Narodów, – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, Liga Narodów, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów, – skutki polityczne zawarcia układów w Rapallo i Locarno. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego, – wskazać na mapie państwa poddające krytyce ład wersalski, – wyjaśnić, jak zmieniało się międzynarodowe położenie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – datę: 1933. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: kontrybucja, krach, – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać działalność Ligi Narodów, – wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich, – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić przyczyny i okoliczności, w jakich doszło do podpisania porozumienia między Niemcami a ZSRR, – przedstawić okoliczności podpisania układu w Locarno, – opisać okoliczności rozpoczęcia się wielkiego kryzysu. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić działalność Ligi Narodów.

	Polski i Czechosłowacji po Locarno.			
<p>Uczeń zna: – daty: 1919–1933, 1933–1945, – postać: Adolfa Hitlera, – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu.</p> <p>Uczeń rozumie: – Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejścia władzy przez Hitlera w Niemczech.</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1918, – główne cechy państwa totalitarnego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militarystyka, antysemityzm, – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej, – omówić drogę Hitlera do władzy, – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego, – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej, – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej, – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego, – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację.</p>	<p>Uczeń potrafi: – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu).</p>
<p>Uczeń zna: – daty: 1917–1922, – postać: Józefa Stalina.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki, – cele polityki Stalina, – zbrodniczy charakter działalności Stalina.</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1918, 1921, 1929, 1932–1933, – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej, – założenia polityki NEP-u, – dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką.</p> <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1922, 1924.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy, – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg wojny domowej w Rosji,</p>	<p>Uczeń zna: – stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej.</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji, – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji, – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami, – ocenić system totalitarny w ZSRR.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej, – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa, – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina. 	<ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR, – opisać cele i metody działania NKWD. 	<p>i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR.</p>	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920, – postać: Ignacego Paderewskiego, – najważniejsze postanowienia Małej konstytucji. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: Sejm Ustawodawczy, Mała konstytucja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – datę: 1918, – postać: Jędrzeja Moraczewskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: Rada Regencyjna, – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego, – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 6/7 XI 1918, 1919, – postać: Ignacego Daszyńskiego, – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica, Prezydent Ministrów, – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego, – dokonać charakterystyki ustroju państwa polskiego na podstawie Małej konstytucji. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r., – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich.
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921, – postać: Wojciecha Korfatego, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – główne założenia koncepcji federacyjnej i inkorporacyjnej granic państwa polskiego, – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: I 1919, VII 1920, – wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – trudności wynikające z realizacji zasady 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich, – omówić przebieg powstań śląskich, – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich.

<p>– decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – przyczyny powstań śląskich.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Orleża Lwowskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski.</p>	<p>– pojęcia: koncepcja federacyjna, koncepcja inkorporacyjna, wolne miasto, plebiscyt, – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu, – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów, – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku, – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska, – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce.</p>	<p>samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy, – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r., – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego, – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia.</p>		
<p>Uczeń zna: – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921, – postanowienia pokoju ryskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski, – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej.</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna: – daty: IX 1920, X 1920.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: bunt generała Żeligowskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej, – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego, – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923, – postacie: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!”.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r.,</p>	<p>Uczeń rozumie: – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną, – na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg wyprawy kijowskiej, – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r.,</p>	<p>Uczeń rozumie: – jakie czynniki zadecydowały o sukcesie koncepcji inkorporacyjnej.</p> <p>Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej, – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski. 		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką, – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej, – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej. 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 17 III 1921, 16 XII 1922, – postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl konstytucji marcowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – datę: 9 XII 1922, – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczypospolitej, – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914–1921, – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczypospolitej w myśl postanowień Konstytucji marcowej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1919, XI 1922, 20 XII 1922. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: traktat o ochronie mniejszości narodowych. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczypospolitej, – opisać okoliczności zamachu na prezydenta II Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich, – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa, – opisać okoliczności wyboru pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczypospolitej.
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Władysława Grabskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: Wojsko Polskie, szkoła powszechna. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1918, 1923, – polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1919, 1932, – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Franciszka Ksawerego Fiericha. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać sytuację prawną państwa polskiego w pierwszych latach niepodległości, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego, – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego.

<p>– wymienić pierwsze problemy Wojska Polskiego.</p>	<p>walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego.</p>	<p>– pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić okoliczności utworzenia Wojska Polskiego, – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r.</p>	<p>– przedstawić dokonania komisji zajmującej się ujednoczeniem prawa.</p>	
<p>Uczeń zna: – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935, – postać: Ignacego Mościckiego, – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim, – główne założenia ustrojowe Rzeczypospolitej w myśl Konstytucji kwietniowej.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja, Konstytucja kwietniowa.</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Józefa Becka, – obozy polityczne walczące o władzę po śmierci Józefa Piłsudskiego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego, – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: VIII 1926, 1928, 1929, 1930, – postać: Edwarda Rydza-Śmigłego, – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: nowela sierpniowa, BBWR, proces brzeski, – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r., – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji, – opisać ustrój Rzeczypospolitej na podstawie Konstytucji kwietniowej.</p>	<p>Uczeń zna: – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu.</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny uchwalenia noweli sierpniowej oraz utworzenia Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR).</p> <p>Uczeń potrafi: – scharakteryzować ustrój autorytarny, – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym, – opisać rządy sanacji, – opisać sytuację w obozie sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego.</p>	<p>Uczeń potrafi: – ocenić system autorytarny w Polsce, – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania.</p>

<p>Uczeń zna: – sąsiadów II Rzeczypospolitej, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno, – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie II Rzeczypospolitą i jej sąsiadów.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: wojna celna, – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami, – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: III 1938, 2 X 1938.</p> <p>Uczeń rozumie: – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno, – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno, – opisać przebieg i wymienić skutki wojny celnej z Niemcami.</p>	<p>Uczeń rozumie: – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją, – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji, – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę.</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej, – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczypospolitą w 1938 r.</p>
<p>Uczeń zna: – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą oraz ich liczebność.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP).</p> <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna: – datę: 1922.</p> <p>Uczeń rozumie: – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego.</p> <p>Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN).</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu, – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich,</p>	<p>Uczeń zna: – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego.</p> <p>Uczeń rozumie: – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929,</p>	<p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego, – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczypospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej.</p>

<p>– wskazać na mapie Gdynię i położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego.</p>		<p>– przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce.</p>	<p>– wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u.</p>	
<p>Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej, – przedstawić stosunek mieszkańców II Rzeczypospolitej do sportu.</p>	<p>Uczeń potrafi: – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1895, 1921, 1924, 1926, 1928, 1932, 1938, – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła lwowsko--warszawska.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców.</p>	<p>Uczeń zna: – przedstawiciele polskiej literatury, sztuki, polskich aktorów i sportowców okresu międzywojennego.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcie: Instytut Radowy.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej, – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego, – omówić dokonania polskich sportowców w okresie międzywojennym.</p>	<p>Uczeń potrafi: – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego.</p>
<p>Uczeń rozumie: – pojęcie: okres Meiji.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Japonię i od niej uzależnione.</p>	<p>Uczeń zna: – cel polityki zagranicznej Japonii na przełomie XIX i XX w.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać korzyści odniesione przez Japonię w wyniku wojen, w których uczestniczyło to państwo, – wymienić przyczyny ekspansji Japonii w latach 30. XX w.</p>	<p>Uczeń zna: – daty: 1894–1895, 1904–1905, 1911, 1924, 1931, 1932, 1933, 1937.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: izolacja, traktaty nierównoprawne, samuraj, militarizm, – związek między zawarciem traktatów nierównoprawnych a początkiem reform w Japonii.</p>	<p>Uczeń zna: – postać: Czang Kaj-szeka.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: Republika Chińska, Mandżukuo, masakra nankińska.</p> <p>Uczeń potrafi: – opisać sytuację Japonii do połowy XIX w., – omówić sytuację panującą w Chinach w XIX w.,</p>	<p>Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu rewolucji w 1911 r., – omówić sytuację panującą w Chinach po 1911 r., – ocenić politykę Japonii prowadzoną w latach 30. XX w.</p>

		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić reformy przeprowadzone przez władze Japonii w okresie Meiji, – omówić politykę zagraniczną Japonii na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzec podobieństwa i różnice w położeniu Chin i Japonii w XIX w., – wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację Chin miał sprzeciw władz wobec reform państwa, – omówić japońską agresję w Chinach w latach 30. XX w. 	
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1922, 1936–1939, – postacie: Benito Mussoliniego, generała Francisca Franco. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: faszyzm, marsz na Rzym, <i>duce</i>, ustrój totalitarny (totalitaryzm), wojna domowa, – zagrożenia, jakie niósł ze sobą faszyzm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać na mapie kolonie włoskie oraz zasięg Włoskiej Afryki Wschodniej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – co oznacza stwierdzenie „okaleczone zwycięstwo”, – przyczyny sukcesu Mussoliniego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić, z czego wynikało poparcie dla faszyzmu w Europie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1896, 1919, 1935–1936, 1937, – grupy wchodzące w skład zwalczających się obozów w czasie wojny domowej w Hiszpanii. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcie: konkordat. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić sytuację panującą we Włoszech po I wojnie światowej, – przedstawić okoliczności przejścia władzy we Włoszech przez faszystów, – omówić przyczyny wybuchu, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii, – przedstawić okoliczności wybuchu wojny w Hiszpanii. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przyczyny włoskiej ekspansji w Afryce, – znaczenie wojny domowej w Hiszpanii jako wstępu do II wojny światowej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać politykę Włoch przed wybuchem I wojny światowej i w jej trakcie, – scharakteryzować funkcjonowanie systemu totalitarnego na przykładzie Włoch, – omówić przebieg wojny włosko-etiopskiej, – opisać reakcję Europy na politykę zagraniczną Włoch. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazać cele udziału w hiszpańskiej wojnie domowej wojsk Trzeciej Rzeszy i faszystowskich Włoch oraz cele udziału ZSRR, – opisać reakcję demokracji europejskich na wojnę domową w Hiszpanii.
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – decyzję układu monachijskiego. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939, – postać: Neville'a Chamberlaina. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht, – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera.

<p>– postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy, – żądania Hitlera wobec Polski, – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow.</p> <p>Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Anschluss</i>, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow.</p> <p>Uczeń potrafi: – przedstawić cele polityki Hitlera, – wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium, – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę.</p>	<p>– przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw.</p> <p>Uczeń potrafi: – wskazać na mapie okręg sudecki, – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji.</p>	<p>Uczeń rozumie: – pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym—Tokio.</p> <p>Uczeń potrafi: – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlussu</i> Austrii, – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji.</p>	<p>Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej.</p> <p>Uczeń potrafi: – wymienić etapy formowania się państw osi, – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki, – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.</p>	
--	---	--	--	--